

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

» ENAKOPRAVNOST «

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-5312
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Po raznašalcu v Clevelandu, za celo leto.....\$5.50
 za 6 mesecev.....\$3.00; za 3 mesece.....\$1.50
 Po pošti v Clevelandu v Kanadi in Mexici za celo leto.....\$6.00
 za 6 mesecev.....\$3.25; za 3 mesece.....\$1.50
 Za Zedinjene države za celo leto.....\$4.50
 za 6 mesecev.....\$2.50; za 3 mesece.....\$1.50
 Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države:
 za celo leto.....\$8.00 za 6 mesecev.....\$4.00;

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

MIR ALI VOJNA?

Tajna obvestila, ki so prispela iz Berlina v London in Pariz, poročajo, da Hitler sedaj pretehtava možnost hitrih, istočasnih potez proti Poljski, Egiptu, Suezju in Gibraltarju.

V zvezi s tem je rečeno, da je maršal Hermann Goering, ki je veljal za strpneča ter je nasprotoval nazornom zunanjemu ministru von Ribbentropu in Heinrichu Himlerju, sedaj izpremenil svoje naziranje ter da tudi on odobrava bliskoviti udar.

Da je stvar tako daleč dozorela, je vzrok Hitlerjevo prepričanje, da če misli udariti, mora udariti takoj, ali pa se postavi ob stran ter brez moči gledati, kako polzi iniciativa iz njegovih rok v roke angleško-francoske koalicije.

Toda vsa zadeva, natančno pretehtana, nudi še drugo, ugodnejšo sliko: Ako se posreči, še tekom prihodnjih tednov ali mesecev preprečiti vojno, tedaj sploh ne bo morda še celo desetletje vojne. Vednost o tej situaciji je bila po vsej priliki tudi za dramatičnim mirovnim apelom predsednika Roosevelta, in ta vednost je tudi povzročila, da se je premier Chamberlain preko noči premislil ter nastopil za prisilno vojaško dolžnost v Angliji.

Nemški strategji so mnenja, da če bi se moglo na kakršen koli način narediti Gibraltar za neškodljiv in zavzeti Sueski prekop, bi se s tem zamašilo velik del angleškega brodogoja v Sredozemskem morju, zaradi česar bi utrpela francoski in angleški prestiž resen, če ne morda smrtni udarec. Grčijo, Turško, Romunsko in Poljsko bi se morda s tem prisililo, da se odpovedo svojim zvezam z Anglijo in Francijo, ki so naperjene proti Nemčiji in Italiji.

Da pa go gornja slika popolna, pa spada k nji še sledeče dejstvo: za stvar miru govori cela vrsta definitivnih in močnih činiteljev.

Eden glavnih činiteljev med temi je poljska armada, ki šteje 1,300,000 mož, pripravljenih, da se branijo do zadnje kaplje svoje krvi, če bi bili napadeni. Dalje angleška konstrupcija, stališče predsednika Roosevelta ter neznanško naglo napredovanje angleške in francoske oborožitve.

Po uvaževanju še drugih faktorjev, ki pa morajo šele dobiti konkretno obliko, tako na primer Mussolinijevih tajnih sovražnosti proti nevzdržnemu razširjanju nemške moči proti jugu in jugovzhodu, katero razširjanje se vrši na škodo Italije; o poročanem odporu nemškega in italijanskega ljudstva proti vojni; pomanjkanje surovin v deželah osišča, zadržanje Sovjetske Rusije in stališče ameriškega predsednika Roosevelta, pridemo do zaključka, da vsi ti činitelji govore proti vojni. Vsak dan, ki poteče brez vojne, doda nekaj k možnostim miru.

William Philip Simms, urednik vnanje politike pri Scripps-Howard časopisju, pravi, da če bi bila fašistično-nacistična partnerja gotova glede svoje lastne pozicije in če bi vladal med njima popoln sporazum, **bi si bila že pred tridesetimi dnevi razdelila Jugoslavijo, in to najbrže brez vojne in prelivanja krvi.** Ampak duče nima najmanj veselja in volje, pomagati Hitlerju do gospodstva nad Podonavjem in Balkanom, kjer je sam z največjo potpežljivostjo gradil italijanski vpliv in prestiž.

Na drugi strani pa nihče ne verjame, da bi bil Hitler pripravljen, žrtvovati milijon ali več nemških vojakov samo zato, da pomaga dučeju do Tunizije, Korzike, Nice in Savoje.

POLJSKO POLJEDELSTVO V PRIMERU VOJNE

Poljsko poljedelstvo ministrstvo je v sporazumu z notranjim ministrstvom izdalo odredbo o samopomoči v poljedelstvu, ki utegne imeti važne posledice.

Odredba daje vojvodom (banom) v primeru vojne, katastrof ali drugih izrednih okoliščin možnost, da izvedejo to samopomoč, po kateri bodo kmetje dolžni vzajemnega sodelovanja v obliki dela, uporabe orodja, poljedelskih strojev, vozil, po drugi strani pa bodo skupaj obdelovali polja, izmenjavali proizvode ter jih zavarovali. Dolžnost samopomoči se lahko raztegne tudi na posevek in krmo.

Vodstvo del poljedelske samopomoči bo imela v področjih občina oseba, ki jo določa starosta in ki dobi ene-

UREDNIKOVA POŠTA

LJUBEZEN DO BLIŽNEGA...

Prav lepo zveni naslov tega dopisa, še lepše bi se slišalo, ako bi pred tistim pristavil še besedo "krščanska," (in naj jaz pristavim še zraven "profit"). Torej krščanska ljubezen za profit!

Naslov je torej popoln, sedaj pa z dokazi na dan!

Družini, ki že izza svetovne vojne gara pod trdo fašistovsko pestjo, se je pripetila strašna nesreča. Dne 21. marca tega leta jim je pogorela hiša, in vse gospodarsko poslopje, zgorelo je tudi stari oče, 84 let stari možiček.

Šest dni po tej strašni nesreči, dne 27. marca, se je isti družini pripetila druga, mogoče še hujša nesreča. Gospodar je peljal mleko s trukom v bližnje mesto Trst. S seboj je imel svoji dve hčeri in sosedovo dekle, ki so mu pomagale mleko po hišah raznašati. Toda med potjo se truk prevrne in vsi štirje so bili težko poškodovani in odpeljani v tržaško bolnišnico.

Te žalostne novice je dobila sestra ponesrečene gospodinje na veliko soboto; pismo je bilo pisano od neke sosede, kajti gospodinja sploh pisati ni mogla. Na Veliko noč se je začela med sorodniki akcija za pomoč. V ponedeljek pa brž k poročevalcem oziroma zastopnikom lokalnih listov, kajti novica je pretresljiva in pomoč nujna. Prejemnica teh novic živi iz-

ven mesta ter je precej zaposlena, zato je zadevo prepustila svoji sestri. Slednja se napoti k zastopniku A. D., kateremu pojasni stvar ter mu izroči pismo iz domovine, da iz njega izčrpa poročilo oz. novico za svoj časopis. Prosila ga je, naj stvar reši takoj ali vsaj do večera, kajti pismo v originalu se mora poslati v drugo državo. Obljubil je za gotovo. V ponedeljek jutro je bilo pismo oddano, v torek ob 9:30 zvečer sem našla zastopnika A. D. po trudopolnem iskanju v njegovem uradu. Na vprašanje: kako da ni še nič v časopisu, saj ste vendar obljubil, da boste spisal dopis ali novico, da bosta oba lokalna časopisa E. in A. D. priobčila približno isto, — je pa zastopnik A. D. izbruhnil:

Kaj mislite, da imam samo to delo? Takta stvar lahko malo počaka. Vi pa sploh naročnica niste. Jaz sem danes naredil 38 do 39 dolarjev za A. D. profita, kaj pa vi mislite, da je ta novica za naš list? Kakšna 2 dolarja stroškov, če ne več! Jaz ga prosim pismo nazaj in še isti večer je bilo pismo predano zastopniku "E" in drugi dan priobčeno.

O, da! Globoko v vaših srcih imate "krščansko" ljubezen do bližnjega, tako globoko, da le redko ali pa menda nikdar ne pride do veljave.

K. T.

Desetletnica Ženskega odseka Slovenske Zadruga dobro uspeha

V soboto večer dne 29. aprila so praznovala članice ženskega odseka Slov. Zadruga Zveze svoje 10. letnica obstoja. Ne morem drugače kot da rečem, da so se te članice prav dobro postavile, in da smo vsi presenečeni na uspehu. Tako na udeležbi, kot na postrežbi. Prišlo je toliko ljudi od vseh strani, da sem se čudil v teh slabih časih. Na tej proslavi pa niso bili eni in isti ljudje, kot je to stara navada, ampak bili so ljudje od več strani. Različni narodnosti, kot delničarji oziroma odjemalci, vozniki zadrughnih trgovin, prodajalci, agentje in drugi. In posebno smo bili različnih prepričan in mišljenj. A vsi skupaj smo se prijateljsko zabavali. Naša prepričanja in mišljenja smo doma pustili. Vsi ni pa smo prišli, da se zabavamo, in da vse skupaj pomagamo do boljšega vsestranskega uspeha, posebno moralnega. Prepričan sem, da je bil vsestranski. O tem nam bodo sporočale naše ženske, članice tega odseka.

In da ne pozabim omeniti postrežbe. O tem ni nihče dvomil. Večerja je bila izvrstna in obilna. In ponovno lahko poudarjam, da je bilo bolj podobno banketu. Bilo je tudi nekaj programov in govorov. Kar se tiče točnosti, je pri Zadrughnih prireditvah najbolj točna, ker se vedno dobro organiziramo. Direktorij, uslužbeni in tako žen-

ga do tri pomočnike. Odredba je že stopila v veljavo in listi pripominjajo, da bo v težavnih trenutkih rezultat dela nedvomno boljši, nego če bi ga imeli kmetje sami in na svojo pest v rokah.

Odredba lahko dovede do popolne spremembe v strukturi poljskega poljedelstva. Izkazalo se je, da bi mogli, zlasti kar se tiče proizvodnje žita in pripravljanja zalog, zadoštili zahtevam, ki jih postavlja posebno vojaška uprava. Da se odstrani ta nedostatek, je vlada posegla po pripomočku, ki sliči kolektivizaciji vaškega gospodarstva. Z novo odredbo je dobila država glede vasi odločilno moč v roke, kakršne doslej ni imela.

ski odsek, vsak in vsaka, je pripravljen za svoje delo, a vsi pa za ysa dela. Pri vratih, v kuhinji, za baro, itd. Podpisanega so pooblastili spet v kurnik ali spovednico. In bil sem izredno pri volji za pobirat copake \$. Pa kaj ne, denar je prvi na tem svetu. In tudi celo noč bi se ne naveličal nabirati. Vse je šlo gladko in zadovoljivo. In kdor je zamudil to zabavo, se lahko kesal. No, pa boste lahko nadomestili o priliki prihodnjega zadrughniškega piknika, o katerem bomo pravočasno pisali. In vi vsi se pripravite, kajti na Močilnikarjevih prostorih je dosti prostora za vse Slovence in še druge.

Torej na 10-letnici je bilo prav prijetno. Pozdravljeni vsi, posebno pa članice odseka.

Anton Jankovich.

Zabava S. Ž. Z.

Cleveland, Ohio. — Komaj je sonce malo ogrelo po tolikih deževnih dnevih, pa že prve cvetlice bujno cveto in tički po cvetličih drevnih pojo. Kaj bi si mislil človek na to? Ali se vse to pripravlja na majsko proslavo, na Materni dan? Že narava sama se s tako hitrostjo pripravlja za ta dan. Kaj pa ve članice S. Ž. Zveze štev. 18, ali se tudi ve tako s hitrostjo pripravljate? Kateri še ni znano, da obhajamo 2. maja zvečer po seji. Začetek seje bo ob 7. uri in po seji je zabava, card party. Brez godbe pa tudi party ne bo, tako da veste, da se pripravite

vse za ta dan, ker samo enkrat v letu je Materska proslava in je ne smemo zamuditi. Radovedna sem, katera bo pa tokrat največ vstopnic prodala za slikovni večer SZZ. Naša podpredsednica se je postavila, želim da bi imela srečo tudi zdaj. Prosila bi pa, da se vse potrudite, da se razprodajo vstopnice pred časom. Se enkrat vas opozarjam, članice SZZ štev. 18,

udeležite se te seje. Dosti vas je, ki se mogoče samo enkrat na leto udeležite seje, ako vam ni mogoče se udeležiti seje, se pa udeležite card party in zabave. Članice, matere bodo dobile mali spominček po seji. Ne pozabite svojih mož doma in povabite svoje prijatelje, da bo zares dobra zabava.

A. Jaklič.

ŠKRAT

Angleški admiral Zelicce je pred svetovno vojno z več vojnimi ladjami obiskal Norveško in si ogledal obrežne utrdbe. Pri paradi je vprašal nekoga mornarja:

"No, prijatelj moj, koliko lahko tukaj postavite pri močnem bitnem sovražnem napadu?"

"Deset tisoč, gospod admiral!"

"In kaj bi naredili, če bi bil jaz v slabem namenu in z dvajset tisoči mož tukaj izkrcal?"

"Potem bi vsak izmed nas dvakrat ustrelil, gospod general!"

"Ali tvoja žena še tako rada graja, kadar prideš pozno domov?"

"Ne, tega sem jo čisto odvedil!"

"Kako se ti je to posrečilo?"

"Zvečer ne grem z doma."

Lablache, slavni basist pred sto leti, je bil silno debel. Ko na Dunaju najel izvoščka, da bi ga peljal domov, je izvoščku vprašal:

"Ali naj vas vsega naenkrat peljem?"

"Zdaj se mi je šele posrečilo pripraviti vse kokoši, da vam dan zneso eno jajce. Kajpak moram dobro krmiti?"

"S čim jih pa krmite?"

"Vsaka kokoš dobi vsak dan poleg običajne piče tudi dve do kuhani, sesekljani jajci!"

Gospa Zmaskova ima novo služkinjo.

"Mina", ji pravi, "jutri boste imeli domač ples. Upam, da boste storili vse, kar je v vaši moči."

Mina vsa vesela:

"Brez skrbi, gospa! Tako da da plešem, ko le kaj."

Francja Krulca v Podgori pri liciji poleg Celja. Gašenje je bilo ovirano vsled strmine, vsled pomanjkanja vode. Gasilcem se je posrečilo rešiti življenja in nekaj manjših gospodarskih poslopij. Gospodar Krulca se je pri gašenju močno opeknel.

Ciganke ciganijo

Na samotno kmetstvo naselje Zambon pri Polšniku je nedavno prišla zgovorna ciganka. Je Glavačevi družini najprej kazala različne čudovite čarovanja, nato pa jo je zagotovila, da bo zagovorila nesreče pri vinu in pomagala, da se pomnoži denarno in drugo bogastvo. Hiše. V to svrhu pa je potrebovala nekaj prekaženega mesa, nekaj obleke, nekaj denarja in nekaj zlatnine. Lahkoverni ljudje so ji vsega tega naložili, in nato celo verujoči, da bodo dobili več, to nazaj in še mnogokrat pomnoženo. Vsi člani družine pa so ji morali zagotoviti strogo molčečnost vsaj za 24 ur, sicer da se čarovnija ne posreči. Dovoljeni čas je potekel in potekalo še dva dneva, toda ciganka ni obljubljenega bogastva ni bila od nikoder. Glavačevi so se nato celo zadevo prijavili orodnikom, toda navihana ciganka je bila med tem že bogve kje.

NEGRIN V NEW YORKU

Dr. Juan Negrin, zadnji premier republikanske španske vlade, je prispel v nedeljo s parnikom v New York.

Zanimive vesti iz stare domovine

Idrijske pesmi

Idrijske ljudske in narodne pesmi, ki jih je priredil za moški in mešani zbor, bodo izšle v lični knjižici, ki bo gotovo v veselje vsem pevskim zborom, ne le delavskim. Založila jih bo Rudarska zadruga. Naslovno sliko je originalno naslikal idrijski rojak prof. Dolfe Lapajne. Cena knjižice bo okoli 20 din. Priporočljivo za vsakega Idrijsčana je, da te pesmice naroči, tudi če jih ne poje. Naj mu bodo v spomin na rojstni kraj in na mlada leta. Zbirka se lahko naroči že pred izdajo na naslov avtorja Zorka Prelovca, Ljubljana, Dalmatinova 13/1.

Pravda za mladeniča

V Prijedoru je siromašni kmet Hasan Alkić pred 14. leti za 250 din in za nekaj litrov žganja prodal sosedu Mehmedu Terziću, ki mi imel otrok, svojega 4-letnega sinčka Hasana. Za otroka ta kupčija ni bila slaba, ker je v Mehmedu našel drugega, boljšega očeta. Mehmed je Hasana posinovil. Hasanov pravi oče je že pred leti umrl, vdova pa se je vnovič poročila. Umrl pa je jani tudi Hasanov oče Mehmed Terzić in Hasan, ki je dorasel v krepkega mladeniča, po njegovi smrti ni hotel več ostati pri hiši. Podal se je k nekemu sorodniku pokojnega Mehmeda, ki je fanta rad sprejel kot dobrodošlo delovno moč. S tem pa ni bila zadovoljna Mehmedova vdova, ki bi tudi rada imela posinovljenca svojega pokojnega moža pri hiši za hlapca. Zdaj, da bo zadeva še bolj zamotana, pa reklamira 18-letnega krepkega Hasana tudi njegova prava mati, češ da spada do polnoletnosti pod njeno varstvo. Hasan ne mara ne svoje matere in tudi ne vdove svojega očeta. Najrajši bi ostal tam, kamor se je sam zatekel. Obe ženi uveljavljata svoje pravice pri sreskem načelstvu.

Obsojeni rokovanjaci

Mariborsko okrožno sodišče je dne 31. marca obsodilo veliko roparsko tolpo, ki je dolgo časa rokovanjaci po Sloveniji, na občutne kazni. Jožef Koder in Melhior Pintarič sta bila obsojena na dosmrtno robijo, dvajset drugih pa je dobilo večletne kazni.

Polja pod vodo

Močni deževni nalivi so proti koncu marca povzročili mnogo škode v Hercegovini, posebno v ljubuškem in Imotskem srezu. Polja so bila ponekod popolnoma pod vodo, ceste raztrgane in povodenj je zalila tudi nekaj nižjih hiš. Prizadeta polja bi morala prehraniti najmanj 40,000 prebivalcev. Koder je voda odtekla, je ostalo na poljih in vrtovih kupe blata, peska in kamenja.

Konec starega ceha

Pred stoletji so že imeli obrtniki raznih strok svoje organizacije in so se take organizacije imenovala cehi. Nekaj cehov se je še do danes zaradi stare tradicije obdržalo v Varaždinu in je bil med njimi najstarejši čevljarjski ceh, ki pa je v zadnjem času štel samo še nekaj članov.

Zaradi hude konkurence, ki jo dela čevljarjski obrti industrija, so prišli vsi stari cehovski mojstri v tolke gmotne težave, da niso mogli več služiti tradiciji s plačevanjem prispevkov. Te dni je bilo sklenjeno, da se 259 let stari čevljarjski ceh likvidira ter vsa njegova imovina razdeli članom. Ta imovina pa ima samo zgodovinsko vrednost, ker obstoja iz stare cehovske zastave, cehovske skrinje z različnimi dokumenti in iz starinskih vrčev. Člani likvidnega ceha bodo vse te starine prepustili mestnemu muzeju.

Združitev za obrambo

Slovenska narodna obrambna društva Družba sv. Cirila in Metoda, Bran-i-bor in Slovenska straža so sprejela naslednjo skupno izjavo: "V svesti si dolžnosti in odgovornosti napram narodu, so podpisane narodno obrambne organizacije po medsebojnih posvetih sklenile, da bodo nastopale skupno in s porazumno glede potreb, ki se pojavljajo in ki jih stavlja pred nas čas, zavedajoč se, da mora biti le skupen, premišljen in načrten nastop vseh poklicanih zasebnih narodno obrambnih činiteljev kos vsem nalogam, ki jih lahko prinese čas." Izjava je bila podpisana v Ljubljani dne 27. marca 1939.

Slikar zabota umrl

V Bratislavi na Slovaškem je dne 27. marca umrl zadet od kapi eden vodilnih slovaških slikarjev, slovenski rojak Ivan Zabota, doma iz Prlekije. Med Slovaki, posebno v Bratislavi, je bil pokojni Zabota zelo upoštevan, zlasti še kot izbornor portretist. Usoda, ki je zadela českoslovaški narod, ga je hudo potrla in morda pospešila njegovo smrt. Med mnogimi odličnimi osebnostmi, katere je pokojni Zabota portretiral, je bil tudi prvi českoslovaški prezident Masaryk.

Izvoz v Francijo

Jugoslavija je sklenila s Francijo novo gospodarsko pogodbo, ki je stopila v veljavo 1. aprila in na podlagi katere se pričakuje, da se bo jugoslovanski izvoz v Francijo potrojil. V poštev za povečani izvoz pridejo v prvi vrsti konji, žive ovce, ovčje meso, gnjati, slanina, zaklana živina, jajca, koruza, fižol, suhe slive, rezan les in celulozni les.

Razstava v Milanu

V Milanu v Italiji je bila nedavno otvorjena prva jugoslovanska umetnostna razstava. Razstava vsebuje dela mnogih mlajših jugoslovanskih umetnikov. Otvoril jo je jugoslovanski generalni konzul v Milanu, g. Milan Stanković.

Poset Riviere

Turistična sezona jugoslovanskega Primorja se že lepo razvija. Vsi vlaki in parniki dovažajo tujezemske turiste na Jadran. Posebno mnogo je madžarskih, nemških in skandinavskih gostov.

Požar v Podgori

Nedavno je v pozni noči uničil požar domačijo posestnika

GUSARSKI SATAN

Kristof Kolumb je 12. oktobra 1493. odkril novo celino, ki ni niti iskal niti slutil, in vse do konca svojega življenja ni vedel, da je odkril Ameriko. Tudi ni bil Kolumb tisti, ki je prvi opazil novi svet, marveč portugalski mornar, ki je stal v jamski kosaži in videl, kako so se daljavi iz morja vstajali obrisi koprine. Tudi se Kolumb ni odpravil na celino, marveč na otoku Kubi, ki nosi skupaj z mnogimi drugimi otoki enotno ime "Zapadna Indija". Španci so tega otoka polastili, kakor so na strašnih roparskih pohodih polastili večjega dela srednje in Južne Amerike. Tako si za določeno časovno razdobje s Portugali delili najvrednejši zemljiški plen, kar jih je poznala. Ko so Španci začeli deželje za 100 let pleniti, ubili njihovo prebivalstvo ali pa zaslužili, so jim pričeli drugi narodi to posest osporavati. Angleži in Francozi so se takrat skušali vgnezditi v Ameriki. Špansko gospodstvo že leta 1600 ni bilo več tako močno, da bi moglo njegove ladje brez nevarnosti križariti po oceanu. Portugalski, dezerterji, klateži so se namosvojili, si prilastili nekaj in pričeli lov na španske trgovske ladje. Zapadno-indijski narodi so nudili tem gusarjem svetle, v varnih pristanih so skrivale njihove ladje, odtod kontrolirali morską pota in padali španske trgovce. Ko se med velikimi evropskimi poteparji silami pričel konkurenčni boj, so se Angleži zvezali s španskimi silami pri čelu konkurenčnega pomorskega trgovanja, jih napirali in jih od časa do časa odbojvali k novim podvigom. Španski razbojnikji so se imenovali flibustejce. Izvor tega imena ni popolnoma jaseen. Nekega francosko — freres de la mer, svet pa jih je imenoval flibustejce, morda je to prišlo iz angleške besede flyboat, francosko flibot. Tako so se imenovali lhaki, hitri čolni, ki so jih posluževali zapadno-indijski pirati; drugi spet trdijo, da označka prihaja od angleške besede "fee bote" (popoln ropar), iz česar je pogajalo. S svojo hrabrostjo in odločnostjo je obrnil nase pozornost nekega francoskega spakemera, ki mu je dal na razpolago ladjo, s katero je v času špansko-francoske vojne lovil španske trgovske ladje. Vojne je bilo že konec, Francois pa je svojo obrt izvrševal še naprej, imel je srečo in nesrečo. In nekega dne je padel špancem v roke, skupaj z ujetimi tovariši bi bil moral biti ustreljen, toda v sekundi, preden je počila salva, se je zgrudil in ko mrtev obležal med trupli. Ko so vojaki izginili, je zlezal iz

pod mrličev in se zvečer spazil v bližnje mesto, kjer so popivali in slavili konec morskikh razbojnikov. S pomočjo dveh zamorcev je ukradel čoln in prišel na gusarski otok. Kmalu nato je iznova pričel ogrožati morje in Španci so poslali bojno ladjo, ki naj bi ga ujela. Na krovu fregate je stal pripravljen zamorec, ki naj bi obesil vse gusarje po vrsti, poglavarja pa so hoteli imeti živega v Havano, da bi ga tam na glavnem trgu, pred vso množico, mučili do smrti. Toda Francois je po svojih vohunih izvedel za španski načrt in špance ponoči napadel. Presenečena posadka je ob pogledu na flibustejce pobegnila pod krov — Francois jih je pozval, naj drug za drugim pridejo na krov, češ da jim bo daroval življenje in svobodo. Dali so se ukaniti in ko so se drug za drugim pojavljali izpod krova, jim je Francois po vrsti sekal glave. Samo nasproti enemu mu je bil mož-beseda in ga pustil živega. Temu je dal pismo za španskega guvernerja, v katerem mu je sporočil, da ga čaka ista usoda kakor posadko ladje. Z osmimi ladjami in 600 drznimi možmi je šel potem Francois na nove podvige, plenil tržišča ob obali, s prevaro osvajal španske trdnjave, za nekaj časa se je polastil celo večje španske trdnjave, ki jo je na zvit način zaval. Ujetnikov ni nikoli jemal, marveč je vse pobil. Zenske so posiljevali, če so se branile, so jih tudi kratkoma pobili. V skladiščih in vilah španskih gospodov je bil nakopičen bogat plen. Ujetniki so jim pred smrtjo morali povedati, kje so striti zakladi. Kronist pripoveduje, da je Francois vsakega, ki mu v mučilnici ni hotel povedati, kje so zakladi, ali pa sploh ni hotel odgovorjati na njegova vprašanja, s sabljo na kosce razsekati in potem z rezila z jezikom polizal kri. "Če se je kdo izmed špancev v strahu pred smrtjo ali pa v težkih mukah, katerim ga je Francois podvrget, vendarle odločil, da bo izdal svoje rojake in v svoji zmedenosti ni mogel takoj najti poti, tedaj so ga na tisoče načinov mučili in ga končno ubili." Nekega ujetnika, o katerem je mislil, da ga vodi za nos, je Francois dal zvezati in mu pri živem telesu odprl prsa, mu iztrgal srce, ugriznil vanj in ga vrgel drugemu ujetniku v obraz, rekoč: "Tako se bo tebi zgodilo, če me ne boš bolje vodil!"

Toda tudi Francois je doživel svoj zadnji dan. Na enem izmed njegovih roparskih pohodov ob obali se mu je mostvo spuntalo, ker je bil plen premahjen; zastoj so pričakovali, da bodo "srebrne tolarje kar stresali z dreves." Uporniki so se odpeljali in so pustili gusarskega satana z nekaj zvestimi tovariši samega na obali. Ostal jim je samo majhen čoln. Skušali so se odpeljati. To jim je sicer uspelo, toda blizu nekega otoka jim je čoln nasedel in ga nikakor niso mogli zveleči s sipine. Ni jim preostalo drugega, kakor da ostanejo na otoku in s težavo odbijajo napade Indijancev, ki so prebivali tam. Čez pol leta se jim je posrečilo zgraditi ladjico, s katero se je potem Francois potikal po morju. Ko je nekoč pristal na obali Kartagene, so ga Indijanci napadli in ujeli. Kakšen konec je tam doživel, o tem ni znanega nič gotovega. Zgodopisec njegovih razbojništev trdi, da so Indijanci Francoisa na kosce razsekali in spekli.

belovezene. Nekatere so nosile izšite s črno svilo in zlatom, obrobljene z zlatimi klekljarjami in čipkami. Ob koncu XVIII. stol. so v smislu rokokoja začeli izdelovati peče iz mehkejšega in finega blaga. Obrobljale so jih s širokim pasom čipk. Za XIX. stol. imamo slike naših narodnih noš. L. 1814 še nimamo petelinčkov, kot nam to dokazuje londonska izdaja avstrijskih narodnih noš iz leta 1814. Goldensteinove slike iz Kofytkove zbirke pa nam kažejo že petelinčkaste peče. Peče zavezane v petelinčasto obliko peče se končuje razvoj peče. Peča je bila najbolj razširjeno pokrivalo. Poznamo pa več oblik peč, in sicer srednjeveško, renesančno, baročno, rokokojsko in romantično. Iz te poslednje je petelinčkasta peča. Nosile so jo povsod po Sloveniji. Tipi zavezovanja so trije: severozapadni, to je gorenjski s korosko zlijasko različico, vzhodnjaški, to je belokranjski in vzhodno štajerski ter jugozapadni, ki je primorsko-romanski. Prvi tip ima kvadratno ruto s pasom finih čipk na vseh straneh. V oglu so rože ali venčki. Vzhodnjaški tip ima valovito borduro, ki ima rāztresene rože. Te imajo popolnoma geometrično obliko. Imajo obliko kvadrata, kroga ali valja. Čipkast rob je zelo redek. Belokranjske peče so cikcakasto zarobljene, imajo rade belo pečo z luknjicavim okrasjem, ima torej belo-črno okrasje brez prehodov. Gorenjska ima vezeno pečo v belem, jo robi s prozornimi čipkami in najde tako prehodne barvne možnosti. Tretji tip, to je romanski ima širok rob čipk, široko robno borduro, roža že skoraj izginje. Peča XIX. stol. s petelinčkom nima nikjer podobnosti v Evropi. Je popolnoma slovenskega izvora. Peča je sicer zapadnjaškega izvora. Naša peča je v vsem svojem delu slovenskega izvora. Njeno okrasje, njen način dela in njene posebnosti kažejo, da si je Slovenka to pokrivalo prirojila po svoje in mu vtisnila svoj narodni izraz.

Slovenska peča

Posebnost slovenske narodne noše je peča. Izraz sam je najbrže iz italijanske, in sicer se glasi pezzo ali pezza, kar pomeni kos platna. Pečo pa so tudi nazivali aptah, kar je iz nemščine Haupttuch. Na štajerskem ji pravijo adrica ali hadra. — Odkod prav za prav je peča? Peča je poleg šaplja eno izmed najstarejših slovenskih ženskih pokrival. Prvič se omenja na glavah Slovenk v poročilu furlanskega zgodovinarja Francesca di Toppo, ki je leta 1334 videl in opisal v Ogleju za umeščanje patriarha Bertranda noše Slovenk. Ta na glavi bela strnjena ruta je že prednica naše peče, ki se je razvijala vse do XIX. stol. V XVIII. stol. pa je dobila še za vrstnico avbo. Že Rimljanke so nosile pečkan podobna pokrivala, Francozinje so imele v X. stol. na glavno tenčico, tudi podobna peči, Nemke ravno tako. Tako vidimo, da je v srednjem veku bil pokrivanje glave z rutami splošen običaj, ki se imele različne oblike. Ta doba je dala tudi slovensko pečo. Morda se je že pojavila pri nas v XIV. stol., vsaj sklepati bi tako, ker so jo imele sosedne Nemke že v XII. stol. V XIII. stol. najdemo pečo že na freskah na Vrzdencu pri Horjulu, v XV. stol. pa imamo teh upodobljenih peč na freskah še več. Zavezovanje peč je v raznih dobah različno. Pri sv. Primožu nad Kamnikom imamo na freskah peče turbastaste oblike. Mnogo govori Valvazor v svojem velikem delu Slava vojvodine Kranjske o slovenski narodni noši. Ravno iz njegovih poročil se da ugotoviti, kakšne peče so nosile Slovenke v tedanji dobi. On pravi, da so meščanke najprej nosile peče, šele nato so jih začele nositi na kmetih. Nato se je uvedla pri meščankah avba. V XVII. stol. so že imele na glavi pečo tako položeno, da je nastal na vrhu glave kot plošča raven, štirikoten trd kos iz podvihe, na hrbet in ramena pa padajo dolgi konci. Bile so iz belega platna, s čipkami obrobljene in

ŽENSKI VESTNIK

POMLADNA VEČERJA

Skuhamo približno 6 jajc na trdo; ko se ohladi, jih po dolgem razpolovimo in vzamemo rumenjake iz njih. Te rumenjake umešamo potem s koščkom sardelnega masla in z žlico narstrgane žemlje ter pridenemo zaradi boljšega okusa tudi malo muškatega oreška. S to zmesjo napolnimo polovice jajc in jih denemo na tenke kose kruha, ki smo jih na koščku masla opekli v pečici. Potem jih lepo razložimo ob robu krožnika, na sredo pa denemo kuhano karkijolo in paradiznike ter okrasimo z zelenim peteršiljem.

ULSE KARKOLI

potrebuje se od zobozdravnika, bodi izvlečenje zob, polnjenje zob in enako lahko dobite v vašem polno zadovoljstvo pri dr. Župniku, ne da bi izgubili pri tem dosti časa. Vse delo je narejeno, kadar vam čas pripušča. Uradni naslov:

6131 St. Clair Ave. vhod na 62. cesti Knausovo poslopje

Help Kidneys Don't Take Drastic Drugs

Your Kidneys contain 6 million tiny tubes or filters which may be endangered by neglect or drastic, irritating drugs. Be careful! If functional disorders of the kidneys or bladder make you suffer from Getting Up Nights, Nervousness, Leg Pains, Gravel Under Eyes, Dizziness, Backache, Swollen Joints, Excess Acidity, or Burning Passages, don't rely on ordinary medicines. Fight such troubles with the doctor's prescription Cystex. Cystex starts working in 3 hours and must prove entirely satisfactory in 1 week, and be exactly the medicine you need or money back is guaranteed. Telephone your druggist for Cystex (Glas-lex) today. *The guarantee protects you. Copr. 1937 The Knox Co.

Zavarovalnino

proti ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam itd. preskrbi

Janko N. Rogelj
6208 Schade Ave. Pokličite: **ENdicott 0718**

OGLAŠAJTE V "ENAKOPRAVNOSTI"

"MY CARLTON STAINLESS STEEL WARE IS THE BRIGHTEST SPOT IN MY KITCHEN... AND IT STAYS BRIGHT!"

Get acquainted with this new wonder metal that cooks better, permanently retains its gleaming lustre, won't stain, rust or darken, cleans easier, lasts longer and safeguards health. Try it in your own kitchen—it's the best demonstration you can make of the economy and value of this beautiful cooking ware. SEE IT TODAY AT

SUPERIOR HOME SUPPLY
6401-03 SUPERIOR AVENUE.

Kampanja za "Cankarjev glasnik" sedaj v teku...

CANKARJEV GLASNIK

mesečnik za leposlovje in pouk ima sedaj kampanjo za nove naročnike!

AKO SE NISTE NAROČNIK TE VAŽNE REVIJE POSTANITE SE DANES!

NAROČNINA JE:
za celo leto \$3 — za pol leta \$1.50 — za 4 mesece \$1

Kdor tekom kampanje pošlje en dolar direktno na urad Cankarjevega glasnika mu bo naročnina kreditirana za pet mesecev.

CANKARJEV GLASNIK
6411 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio

"PROFESSOR NOODLE"

HOW CAN SHE CURE HIM?

Dear Professor: My hubby smokes too much, I fear—eleven weeds a day! How can I cure my hubby dear? Oh, please suggest a way!

Mrs. Kabbage

Insist that he should only smoke—cigars of your selection! And since he will not wish to choke—he'll quit for self-protection!

Prof. Noodle

SEZNAVITE JAVNOST Z VAŠO TRGOVINO POTOM...

'Enakopravnosti'

FR. REMEC

5

KRALJ MATJAŽ

ZGODOVINSKA POVEST

Od Vrhnike sem se je naglo bližal jezdec in peket konjskih kopit je zbudil potnika iz njegovih misli. Stopil je na stran, da se umakne jezdecu, a videvši da je to gosposki človek, se je ustavil in se odkril, sicer spoštljivo, ali vendar ne ponižno, kakor kmetje in popotniki.

Tudi jezdec je bil zadržal svojega konja in prijazno, če tudi precej površno odzdravil. Potnik je pristopil k njemu in ga vljudno vprašal v izbrani nemščini:

— Dovolite, visokospoštovani gospod vprašanje: Ali je še daleč na Vrhniko in na Verd?

— Ne, je odgovoril jezdec; koj ko pridete okrog ovinka, zagledate Vrhniko. Vi pač niste znani v tem okraju?

— Ne, visokospoštovani gospod, tujec sem. Dovolite, da se vam predstavim: Baccalaureus iuris utriusque Simon Kozina, bivši pisar in desna roka vele-možnega, sedaj že v Bogu počivo-vačega deželnega vicedomo gospoda Jurja pl. Hofferja.

Jezdec je strmel in ni prav vedel, govori li tuji človek resnico ali se iz njega norca dela. Tujec je to zapazil in s trpkim usmevom rekel:

— Kaj se čudite, visokospoštovani gospod? Da sem danes ubog, lačen in žejen potnik brez domovoanja? Nikar ne mislite, da imam kaj zlega na vesti! Na meni se je izkazalo, da majhni vzroki rode velike posledice. Iz želoda se razvije hrast, iz kapelj narase morje, zaradi ženskega krila je nastala trojanska vojna, jaz pa sem zaradi svojih hlač izgubil lepo službo in še lepšo prihodnost ter postal ubog, lačen in žejen potnik. Baccalaureus iuris utriusque Simon Kozina je pri teh besedah uprl svoje poglede na torbico, ki je visela ob jezdecem sedlu in ni te torbice izpuštil iz oči, prav kakor bi hotel od zunaj uganiti njeno vsebino.

Jezdec je zapazil ta poželjivi pogled, potegnil iz torbice obširno bučo ter rekel, izročivši jo tujcu:

— Pokrepčajte se, gospod. Saj sva v nekem smislu tovariša. Jaz sem namreč pisar in desna roka trškega sodnika na Vrhniki gospoda Završana.

— Torej kolega! Lejte, to me veseli. Simon Kozina je jezdecu ponudil roko in jo krepko stisnil. Morda mi veste kaj povedati o mojem bratranču, vrhniskem župniku Jurju Kozini, katerega mislim obiskati.

— Lahko bi vam povedal marsikaj, je menil Završanov pisar, ali zdaj se moram požuriti. Zvečer se pa lahko vidiva, če ostanete na Vrhniki. V gostilni pri sv. Trojici me vsak večer dobite. Tam se toči izborna kapljica in te se gotovo ne branite.

— Nikdar, je zaklical Simon Kozina tako prepričevalno, da se je še Završanov pisar moral smejeti. Moje geslo je: danes pijan, jutri zopet pijan!

Smeje se sta se moža razšla. Nobeden od njiju pa ni zapazil,

sko in si polglasno pripovedovala svoje doživljaje. Minulo je že več let, kar je Simon Kozina pobegnil od ciganov, s katerimi se je bil klatil dlje časa in imela sta si torej marsikaj povedati. Simon je tudi izvedel, da je pater Celestin hčerko ciganskega poglavarja v gozdu napadel in ji storil silo, da je Miško potem užgal samostanski skedenj in da je pater Celestin s samostanskimi hlaptci v ribiški koči pri Bevkah presenetil cigansko tolpo, in dva cigana ter hčerko kralja Davida odpeljal v samostan ter jih vrge v ječo, kjer so še sedaj.

— Kralj David se je zaklel, da jih reši, pa če bi moral vse požgati in poklati, je pripovedoval Miško. Ko si nas ti zapustil, je bila Ester še otrok. Zdaj je krasna ženska, da ni take na cellem Kranjskem. Kralj David je je varoval kakor svoje oko. Sicer pa ga dovolj poznaš in veš, da ne bo prej nehal, dokler svojega otroka ne osvobodim.

— A kaj naj jaz storim pri tem, je vprašal Simon, da se je kralj David ravno name zmislil?

— Tudi to ti povem, je menil Miško. Kralj David te potrebuje, da bi te poslal kot vohuna v

samostan. Ti si gospod, ti znaš latinski, ti si pravi mož za tak posel. Nevarnosti ni nobene, a če svojo nalogo dobro opraviš, te bo kralj David kraljevsko plačal.

Po dolgi hoji sta prišla Simon Kozina in njegov spremljevalec do ciganskega taborišča na mali planjavi. Že od daleč se je čulo otročje vriskanje. Drevje je še zapiralo pogled na tabor, a kmalu so odstopila drevesa in Simon Kozina je uzrl tri šotore, okrog katerih je solnce pletlo blesteče vence in pred katerimi je ležal sredi svoje čete ciganski poglavar kralj David.

Kar se je vonih časih kilato ciganskih čet po Kranjskem in po Štajerskem, po Koroškem in po Primorskem, vse so priznavale kralja Davida za svojega poglavarja. Kralj David je bil že skoro sto let star. Dolga siva brada mu je segla do pasu, v znamenje svojega dostojanstva pa je nosil kakor jajca debele zlate gumbe in palico z zlato se-kirico na koncu. Ciganov se je bilo iz južno slovenskih pokra-jin priteplo na tisoče v Avstrijo; bežali so pred Turki in postali je pravi strah naših dežela.

Kralj David in Simon Kozina sta si nekaj časa molče gledala v oči. Kar je bilo ciganov in ciganek v taborišču, vsi so se umaknili v stran in pustili moža sama.

— Sedi, Simon, je čez dolgo časa rekel kralj David in legel v travo. Kar je bilo — bodi pozabljeno. Govoriva, kakor se spodobi med resnimi možmi.

— Prav, je odgovoril Simon Kozina. Pripravljen sem storiti, kar želiš.

Zdaj je začel kralj David pripovedovati o svoji hčerki in njenih spremljevalcih, ki so bili zaprti. Stari trdi mož, ki je že sto-krat gledal smrti neustrašeno v obraz, je postal, govorec o svoji hčerki, mehak in je bolešno pulil svojo gosto belo brado. Potem pa je planil pokonci in slovesno rekel:

— Prisegam ti, Simon Kozina, da te kraljevsko poplačam, če mi rešiš hčerko. Prisegam ti pri večnem solncu, da ti izročim cel mernik beneških cekinov, če otmeš mojo Ester.

Simonu Kozini se je bliskalo pred očmi, ko je slišal to obljubo. Cel mernik beneških cekinov — to je bilo res kraljevsko

plačilo, kakršno je mogel obljubiti samo ciganki kralj, plačilo, ki je potepuštva že davno sistemu Simonu Kozini zagotavljal brezskrbno in udobno življenje do smrti.

— In jaz, kralj David, ti prisegam pri spominu svoje matere, da storim vse, kar ukažeš in da ne neham prej, dokler tvoje hčere ne rešim.

Moža sta si krepko stisnila roke, kakor bi hotela s tem potrditi sklenjeno zvezo in potem zopet legla v travo, da se natančno domenita o svojem načrtu.

Šele proti večeru je Simon Kozina zapustil ciganski tabor. — Kralj David in Miško sta ga spremljala po gozdu, dokler se ni v daljavi zasvetila velika cesta, vodeča na Vrhniko. Tam so se možje poslovili. Cigana sta se vrnila v svoj tabor, Simon Kozina pa je sam krenil proti Vrhniki. Zdaj je hodil lahko in gibčno in veselo mu je bilo pri srcu, kajti v žepu je žvenketalo dvajset svetlih beneških cekinov, ki mu jih je bil pri slovesu stisnil v roke kralj David. Povrh pa je imel zavest, da jih dobi še cel mernik.

Ze je mesec razvil svoj ble-

ščeči sijaj na zemljo in že so v posameznih hišah gorele luči, ko je prikorakal Simon Kozina na Vrhniko. Spomnil se je znanja, ki ga je storil zjutraj na cesti in gostilne, ki mu jo je bil nasvetoval prijazni pisar trškega sodnika. Pazno je motril posamezne hiše, dokler ni njegovo oko zagledalo ošabno obestito stoječo hišo, nad katero je bilo napravljeno znamenje sv. Trojice.

(Dalje prihodnjic)

Proda se

Hiša za eno družino, 6 sob, garaža, prijazna okolica. Cena samo \$3800. — Matt Petrovich, 253 East 151 Street. — KEnmore 2641 — J.

Ako je kaj narobe z vašim pralnim strojem pokličite nas. Imamo izkušenega človeka eksperta, ki vam ga popravi, da bo ste zadovoljni. Pri nas dobite Washer Parts za vse pralne stroje.

Mandel Hardware

15704 Waterloo Rd. KEnmore 1282

Za 50c se vam namaže in vredi vaš šivalni stroj na domu. Popravila tudi na vseh izdelkih pralnih strojev, čistilnih, pešob in radijih. — Radio tubes tested free!

Norwood Appliance & Furniture

6104 ST. CLAIR AVENUE 819 E. 185 ST. ENdicott 3635 KEnmore 6750

"ENAKOPRAVNOSTI" OGLAŠAJTE V

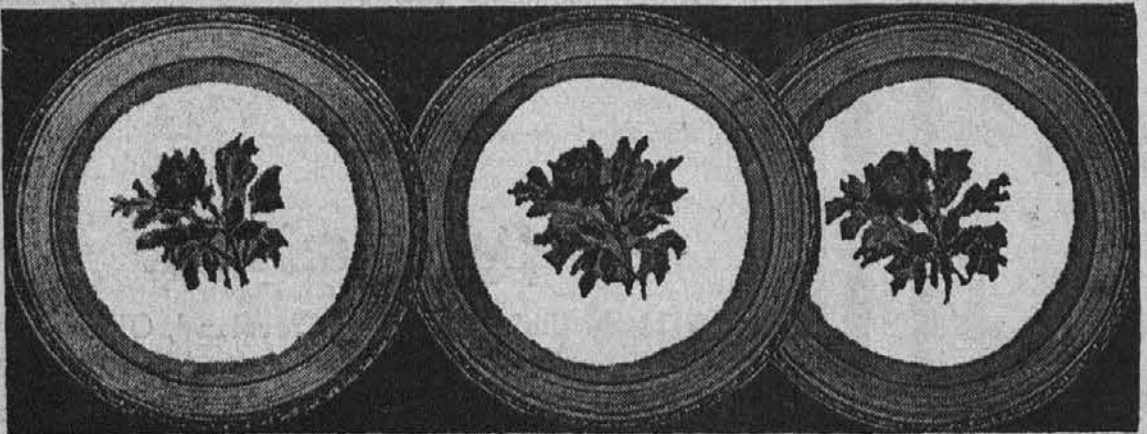
VELIKA SELITVENA RAZPRODAJA OBUVAL

po 13 uspešnih letih v trgovini z obuvalom na 7508 St. Clair Avenue smo primorani, da isto opustimo. Vzrok zato je, da je približno sedajne nove trgovine. Uvideli smo, da večina mojih starih odjemalcev prihaja vedno v večjem številu v našo novo trgovino na 6410 St. Clair Avenue. Ostanem nam edini izhod, da razprodamo kolikor je le mogoče prej ko se preselimo. S tem je dana naši cenjeni publiki prilika, da si nabavi obualo po resnično nizkih cenah. Razprodaja se prične 3. maja.

- Tukaj navajamo samo nekatere cene:
- Platnene Tennis čevlje** z gumastim podplatom, jako trpežne, za šolo ali igro, črne ali bele, velika zaloga vseh mer po **47c**
 - Za ženske** imamo lepo izbero obuvala, pripravno za praznik ali delo, črne, laskate, ali ru-jave. Nekatere vredne do \$4.50, na razprodaji po **97c**
 - Velika izbora** ženskih Arch - Supports, vsakovrstnih peta in širo-kosti, vredne do \$6.50, sedaj samo **1.89**
 - Za male bebičke** čevljički z mehkim podpla-tom, bele ali črne, samo en par na odjemalca po **6c**
 - Počesali smo** iz različnih stelaž, žensko obualo različnih barv in z različnimi petami, največ za male noge, nekaj tudi večjih mer, okoli 60 parov, dokler je zaloga po **29c**
 - Samo 108 parov** ženskih copat. Samo en par na odjemalca, po **12c**
 - Gospodom izbranega okusa** Elegantni nizki oxfords iz telečjega boksa, ru-jave ali črne, velika izbora vseh mer po **\$2.69**
 - Za žolske deklice** Trpežne nizke na pasek ali vezalo, z usnjenim podpla-tom, črne ali bele, mere od 8½ do 2 po **97c**
 - Za mlade fante** črni jako trpežni nizki ox-fords, za praznik ali šolo, mere od 1 do 6, po **1.47**

Tudi vsa zalogo belih spomladanskih obuval bo na razprodaji po jako znižanih cenah. Za obilen obisk se priporočam.

LOUIS MAJER 7508 ST. CLAIR AVENUE

(2) TA KUPON

z ostalimi za tekoči teden, s 49 centi, opravičijo osebo do te skupini kot na sliki. Zamenjate lahko te kupone v našem uradu. Nobenih naročil ne sprejemamo po pošti.

IME _____

Naslov _____

Mesto _____

NOVICA...

ki jo izveste bo gotovo zanimala tudi druge. Sporočite jo nam pismeno ali pa pokličite HEnderson 5311 — HENDERSON 5312.

Lahko jo sporočite našim zastopnikom ---

- JOHN RENKO** 955 East 76th Street
- JOHN STEBLAJ** 1145 East 169 Street KEnmore 4680W
- JOHN PETERKA** 1121 East 68 Street ENdicott 0653

"PROFESSOR NOODLE"

If in these days of high-priced booze, he can afford this plan, then you'd be foolish to refuse this very wealthy man!

STOP! (SAVED-D-D!) MY LAST 200,000 BUCKS!! WET GOODS!

Prof. Noodle